

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿತಾ

ಡಾ. ಸಿ.ಪಿ.ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶಿಷ್ಯಂದಿರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಬದುಕಿನ ಸಂದೇಶ ಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ನಿವೇದಿತಾಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿರುವ ಲೇಖಕರು ಕನ್ನಡದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬರಹಗಾರರು. ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಅವರು ಮೈಸೂರು ಆಶ್ರಮದ ಭಕ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭರತಖಂಡ ಪ್ರಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ ಬಂದ ವಿದೇಶೀಯರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಉದಾರಾಶ್ರಯ ನೀಡಿ, ಲಾಭನಷ್ಟ ಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾಗಿರುವುದು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಷಯ. ವಿದೇಶೀಯರನ್ನು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಎರಡು ವರ್ಗ ಮಾಡಬಹುದು: ಭಾರತದ ವಿಪುಲೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುವ ದುರಭಿಸಂಧಿಯಿಂದ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಎರಗಿ ಬಂದ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು ಒಂದು ವರ್ಗ. ಇವರ ಅವ್ಯಾಹತವಾದ ಲೂಟಿ, ದರೋಡೆಗಳ ಕಥೆಯಿಂದಲೇ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತವಲ್ಲ ದಿದ್ದರೂ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಮಹೋಪಕಾರಗಳಿಂದ ಸಂಪೂಜ್ಯವಾಗಿ ನಿತ್ಯಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ವರ್ಗವಿದೆ. ಭರತ ಖಂಡದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವೈಭವದಿಂದ, ಉತ್ತುಂಗ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ, ಸಮುಜ್ಜಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಸೆಳೆತಗೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಈ ನಾಡನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಮೋಘವಾದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಮಹಾನುಭಾವರು ಈ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಯಾತ್ರಿಕರಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಭಾರತವನ್ನೇ ತಮ್ಮ 'ಮಾತೃಭೂಮಿ'ಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಪರಮಪಾವನ

BLESSINGS TO NIVEDITA,

The Mother Land, the Hero's Isle
the Swarth of the Southern boughs
the sacred charm and strength that dwell
on Arjuna's altar, flaming, free;
all this be yours, and many more;
be then, O India's future Son
The teacher, servant, friend, in need.
Love the Brahmin

ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ ತನಕ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ವಿದೇಶೀಯರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಸೇವೆಯನ್ನು ದೇಶೀಯರೂ ಸಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯಾಗದು. ಭಾರತದ, ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅಪೂರ್ವ ಶ್ರದ್ಧೆ ನಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ದುಡಿದು, ಸಂಶೋಧಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದು, ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸ್ವ ಸ್ವರೂಪದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದ

ವಿವೇಕಪ್ರಭ

ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಈ ವಿದೇಶೀಯ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಗಳದು. ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಆತ್ಮವಿಸ್ಮೃತಿಯಿಂದ ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದವರು ಇವರೇ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಇವರನ್ನು ವಿದೇಶೀಯರೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಅನುಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಾರತದ ಆತ್ಮಜರೇ, ಮಾನಸಪುತ್ರರೇ, ಸಂತಯವಿಲ್ಲ! ಭಾರತೀಯರಾಗಿ ಜನಿಸಿಯೂ 'ಪರದೇಶಿ'ಗಳಾದ ಜನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಇರುವಾಗ, ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ತನು ಮನ ಧನಾದಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಇಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ವಿಸ್ಮಯ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಚೋದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಭರತಭೂಮಿಯ ದೇಹಜರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆತ್ಮಜರಾದ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತ ಚೇತನಗಳಲ್ಲಿ ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಐರಿಷ್ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೂರಿ, ಅಚ್ಚ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನವಾದುದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸೋಜಿಗ. ಆಕೆಯ ಗುರುವರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ 'ನಿವೇದಿತಾ' ಎಂಬ ಅಭಿಧಾನವೇ ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಭಾರತೀಯತ್ವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೆ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. 'ನಿವೇದಿತಾ' - ಎಂಥ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಹೆಸರು! ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಆಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆತ್ತು ಕೊಂಡಳು; ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆರೆತು ಹೋದಳು; "ಇದು ನನ್ನ ತಾಯ್ನಾಡು" ಎಂಬ ಅವಿನಾಭಾವದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನನ್ಯವಾದ ಕೈಕರ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದಳು. ಯಾವ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಲೌಕಿಕಾಲೌಕಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ, ವಿವೇಕಾನಂದರ ತುಂಬು ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರಳಾದಳು. ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯ ಬದುಕೊಂದು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಗಾಢೆ; ನಾಡಿಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲದೆ ತೊಳಲುವವರಿಗಾಗಿ ಆಕೆಯ ನಡೆನುಡಿಗಳು ಜ್ಞಾನಾಂಜನ ಶಲಾಕೆಯಾಗಬಲ್ಲವು! ಭಾರತೀಯರು ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮವನ್ನು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಈಕೆಯಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕು.

೨

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಮತ್ತು ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ ಅಪ್ರತಿಮ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯೆಯರು; ಅವರ ಸಂಬಂಧ ಅನನ್ಯವಾದುದು.

"ನಿನ್ನ ಏಳಿಗೆಗೆ ನೀನೇ ಶಿಲ್ಪಿ" ಎಂಬುದು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೂಕ್ತಿ. ಅದು ಸತ್ಯವಾದರೂ ಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಒಂದು ಶಿಲೆ ಶಿಲ್ಪವಾಗಲು ಅನ್ಯಶಕ್ತಿಗಳೂ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರಿಸಿದಂತೆ, ವಿವೇಕಾನಂದರು ನಿವೇದಿತಾಳನ್ನು ಕಂಡರಿಸಿದರು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆ ಅಮೃತ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಅವರು ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಕೆತ್ತಿ, 'ಮಹಾಶ್ವೇತೆ'ಯನ್ನಾಗಿಸಿದರು.

ನಿವೇದಿತಾ ಮೂಲತಃ ಹಾಲ್ಗಲ್ಲು, ವಜ್ರ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಒರಟಾಗಿದ್ದ ಗಣಿಯ ವಜ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಸಾಣೆ ಹಿಡಿದು, ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ಪ್ರೋಜ್ಜಲಗೊಳಿಸಿದರು; ಅದರ ಪ್ರಕಾಶ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರಸರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ನಾನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ದೊರೆತ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಪುಷ್ಪ ನಿವೇದಿತಾ." ಅದು ಸಹಸ್ರದಲ ಸೌಗಂಧಿಕ!

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಯುಗನಾಯಕ, ನಿವೇದಿತಾ 'ಸಿಂಹಣಿ'. ನವ ಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಸ್ವಾಮಿ ಹರ್ಷಾನಂದರು ಒಂದೆಡೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಇಂದು ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕನನ್ನು ಸ್ಫೂರ್ತಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಸಲ್ಲುವಷ್ಟೇ ನಿವೇದಿತಾಳಿಗೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ." ಇಬ್ಬರ ಆದರ್ಶ, ಧೈಯೋದ್ದೇಶ, ಸಂಕಲ್ಪಗಳು ಸಮಾನವಾದ್ದು, ಅವರನ್ನೊಂದು ಲೋಕೋತ್ತರ ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದ್ದವು.

ಪ್ರಕೃತ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನಿವೇದಿತಾಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿವೇದಿತಾಳ 'ನಾ ಕಂಡಂತೆ ನನ್ನ ಗುರುದೇವ' (My Master as I saw Him) ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಈ ಪತ್ರಾವಳಿ ಪೂರಕವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿವೇದಿತಾ ಕೃತಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಪ್ರಪಂಚದರ್ಶನಕ್ಕೊಂದು ಬೃಹತ್ ಗವಾಕ್ಷವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಪತ್ರಗಳು ನಿವೇದಿತಾ ನೋಟಕ್ಕೊಂದು ಕಿರುಕಿಂಡಿ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಆ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಷ್ಟೇನೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿಲ್ಲ (ಅವು ಹ್ರಸ್ವ ಕೂಡ). ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ ನಿವೇದಿತಾ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ; ಅದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವ ಬೆಳಕು! ಅನೇಕ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಸ್ವವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳು ವ್ಯಕ್ತತೀತವಾಗಿದ್ದು, ವಿವೇಕಾನಂದರ 'ಜಗದ್ವಿತ' ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿತಾ ಚಿತ್ರ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ಕೆಲವೆಡೆ ಮಾತ್ರ; ಹಾಗೆ ಕಂಡಾಗ ಛಾಳಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ!

ಈ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯಮಾನವೆಂದರೆ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನಿವೇದಿತಾಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿರುವ ಅಚ್ಚರಿಯ ಪರಿ. ಸೋದರಿಯಾಗಿ ಸರಿಯೆ (ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಗಿನಿ); ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಗೆಳತಿಯಾಗಿ, ಮಗಳಾಗಿ, ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಕೂಡ ಅವಳನ್ನು ಸಂಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ!

೩

ತಮ್ಮ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ನಿವೇದಿತಾಳಿಗೆ ದೃಢವಾದ ಭರವಸೆ, ಕೆಚ್ಚು ನೆಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಸದಾ ತುಂಬುತ್ತಾರೆ; ಅವರ ಸಹಾಯ, ಸಾಹಚರ್ಯ, ಬೆಂಬಲ ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಎಂಬುದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದಿತವಾಗುತ್ತದೆ: ಅವಳಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ ನಿರಾಸೆ ಮೊಳೆತರೂ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಆ ಬಾಧಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯ ಊದಿ ಹಾರಿಸಿ ಕಳೆದು, ಆತಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

(ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವರೇ ನಿರಾಶೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ; ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ: “ನನ್ನ ಸ್ವಪ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ!” ಅದು ‘ಸಂಚಾರಿ’ಯಷ್ಟೆ.)

೫.೫.೧೮೯೭ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ: “ಸಮಸ್ತ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳೂ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿರಲಿ. ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ನನ್ನ ಇಡೀ ಜೀವನ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ.” ಈ ಸಮರ್ಪಣ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ?

೨೩.೭.೧೮೯೭ ರ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ: “ಒಡ ಭಾರತೀಯರಿಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಹತ್ತರ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಲಿ... ನೀನು ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿ, ಬಿಡಲಿ, ನೀನು ವೇದಾಂತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ, ಬಿಡಲಿ, ಜೀವನವಿರುವವರೆಗೂ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಮಾತು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.” ಈ ಪ್ರೀತಿ ಅವ್ಯಾಜ ಎನಿಸಿದರೂ ಪೂರ್ತಿ ಅಂತಲ್ಲ; ನಿವೇದಿತಾಳ ಅಸೀಮ ಭಾರತ ಸೇವೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತ.

ಅಲ್ಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಬೀಜದಿಂದ ಭೂಜರಾಜಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ, ಒಳಿತು ಕ್ರಮೇಣ ಜಗತ್ತನ್ನು ಆವರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಹತ್ವದ ಪತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ (೪.೪.೧೯೦೧) ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ: “ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗು, ಒಂದು ಸಾಕು - ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಕು, ಕಾಡನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಲು ಒಂದು ಬೀಜ ಸಾಕು - ಎಂದಿಗೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಂದೆ ವಿವೇಕಾನಂದ.” (ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳು ಬಂದಿವೆ: “ಓ ತಾಯಿ, ತಾಯಿ, ಎಲ್ಲ ಕೃತಜ್ಞತೆ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿ, ಎಲ್ಲ ಪೌರುಷ ಇನ್ನೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ.”)

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸದೃಶ್ಯವಷ್ಟೇ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿರಲಂತೆ, ಮುಂದಕ್ಕೆ -ಕಡೆಗೆ - ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗಿ, ದೈವೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತ ಈ ಅದಮ್ಯ ಆಶಾವಾದವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಬೇಕು: “ಜಗ ನ್ಯಾತೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದಯಾಪರಳಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಚಕ್ರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ” (೨೦.೬.೧೯೦೦); “ಎಲ್ಲ ಆಶಾ ದಾಯಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಸಿದ್ಧಗಾಗಿರು.” (೨೩.೧೨.೧೮೯೯)

ನಿವೇದಿತಾಳ ಪತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಪ್ರಭಾವ, ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದು ಹೀಗೆ: “ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಂತ ಆದರದ, ಉತ್ತೇಜಕ ಪ್ರೀತಿಯ ಪತ್ರ, ನೀನು ಯೋಚಿಸಲೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡಿತು.” (೫.೫.೧೮೯೭) “ನನಗೆ ನೀನು ಬರೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತಿಗೂ ನಾನು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಗದಕ್ಕೂ ನೂರು ಬಾರಿ ಸ್ವಾಗತ. ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗ ಬರೆಯಲು ಮನಸ್ಸಾಗುವುದೋ, ಅವಕಾಶವಾಗುವುದೋ ಆಗ ಲೆಲ್ಲ ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ ಬಂದುದನ್ನು ಬರೆ. ನೀನು ಬರೆಯುವ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾವುದೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾಗದೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿ.” (೨೦.೬.೧೮೯೭)

ನಿವೇದಿತಾಳಿಗೆ ತಾವು ಆತ್ಮಂತ ಋಣಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿ, ಅದೇ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ: “ಇದೆಲ್ಲವೂ ಇತರರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಎಂಬುದೊಂದೇ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನ.” (ಅಲ್ಲೇ). ಸ್ವಾರ್ಥಲವಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದ, ಸಮಾಜದ ಶ್ರೇಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ನವೋದಯಪರವಾದ ಒಂದು ಉದಾರ, ಉದಾತ್ತ ಧೋರಣೆ ಇಲ್ಲಿದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಶಿಷ್ಯಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಆಶಾಮೃತ ವನ್ನೂಡಿ, ಅವಳನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ, ಅವಳ ಲೇಸಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ: “ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥಮಯ. ದೈರ್ಯದಿಂದಿರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದವರಾರೂ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲ.” (೨೦.೫.೧೮೯೮); “ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಅಂಧಕಾರ ಕವಿದಂತಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ. ಯಾವುದೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಜೀವನ ಆಶಾಶ್ವತ.” (೧.೧೧.೧೮೯೯); “ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜಗನ್ಮಾತೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡುವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವಳೇ ನಿನಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಳಾಗುವಳು.” (೨೫.೮.೧೯೦೦); “ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಯೇ ತೀರುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಸನಪಡಬೇಡ.” (೧೫.೨.೧೯೦೦); “ಈ ಬಾರಿ ಶುಭಶಕ್ತಿ ಕೊಂಚಕೊಂಚವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.” (೧೫.೨.೧೯೦೦); “ಪ್ರಿಯ ಗೆಳತಿ, ಹೀಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಬರುತ್ತದೆ, ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ದೇವ ರೊಬ್ಬರೇ ಬದಲಾಗದೆ ಇರುವವನು. ಅವನು ಪ್ರೇಮಮೂರ್ತಿ. ಅವನು ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲಸಲಿ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ನಿರಂತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.” (೫.೫.೧೮೯೭)

“ಪ್ರಾಚೀನ ದೇಶದ ಅಸ್ತಿಭಾರವನ್ನೇ ಈ ಬಾರಿ ನಾವು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವೆವು” ಎಂಬ ಪ್ರಚಂಡ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ (೧೫.೨.೧೯೦೦) ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ. (“ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವೆನು” ಎಂದಲ್ಲ, “ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವೆವು” ಎಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ). ಆ ವಿಶ್ವಾಸ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು; ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಹೊಸ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದವರಲ್ಲವೆ, ಗುರು - ಶಿಷ್ಯಂದಿರು!

೨೮.೩.೧೯೦೦ರ ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ: “ನಿನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ, ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆನಂದವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನವಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. (ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ಉಕ್ತಿ:) ಬೀಜವು ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ನಾಶವಾಗಿ, ಅನಂತರ ಮರವಾಗಿ ಹೊರಬರಬೇಕು.”

೨೬.೫.೧೯೦೦ರ ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿತವಚನ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ: “ಸ್ಥಿರವಾಗು, ಮಗು. ಹೊನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಬೇಡ.”

“ನೀನು ಪ್ರಚಂಡ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಭುಜ ನೀಡು” ಎಂದು ಒಂದೆಡೆ (೬.೧೨.೧೮೯೯) ಶಿಷ್ಯೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ. “ಈಗ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಹೊಣೆಯನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. (೨೮.೮.೧೯೦೦)

“ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ” ಎಂದು ನಿವೇದಿತಾಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಪ್ರವಾದಿ ವಾಣಿ. (೨೩.೭.೧೮೯೭)

ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕುರಿತು ನಿವೇದಿತಾಳನ್ನು ಅವರ ಆದರ್ಶವನ್ನಾಗಿ, ಪರಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಆಡಿರುವ ಈ ಮಾತುಗಳು ಬಹಳ ಮೌಲಿಕವಾದವು: “ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಭಾರತದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಪುರುಷನಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀ, ನಿಜವಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ಸಿಂಹಿಣಿ. ಭರತಖಂಡ ಇನ್ನೂ ಮಹಾಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಎರವಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ವಿದ್ಯೆ, ನಿಷ್ಠಾಪಟ್ಟ, ಪಾವಿತ್ರತೆ, ಅನಂತ ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ಥಿರ ಸಂಕಲ್ಪ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿನ್ನ ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಕೆಲ್ವ ಜನಾಂಗದ ರಕ್ತ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.” (೨೩.೭.೧೮೯೭). ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ, “ತೊಂದರೆಗಳು ಹಲವಿವೆ” ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ, “ಅನನುಕೂಲಗಳಿಗೂ ನೀನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಬರಬಹುದು” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಅಲ್ಲೇ). ಇಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿತಾಳಿಗೆ ಸಂದಿರುವ ಪ್ರಶಂಸೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ್ದು!

ಪತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ (೫.೫.೧೮೯೬) ನಿವೇದಿತಾಳನ್ನು ಸ್ವಾಮೀಜಿ “ಪ್ರಿಯ, ಗಂಭೀರ, ಕರುಣಾಳು ಗಳತಿ” ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, “ನಾವು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಘನತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಮೀರಿಸುವವರು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, “ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ನಿನ್ನವನು” ಎಂದು ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, “ಎಂದಿಗೂ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನವನಾದ, ಪೂರ್ಣ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅಶೀರ್ವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ” ಇತ್ಯಾದಿ ಮುಕ್ತಾಯದ ಮಾತುಗಳಿವೆ. ವಿವೇಕಾನಂದ-ನಿವೇದಿತಾರ ಸಂಬಂಧ ಏಕಮುಖಿ ವಾದದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕವಾದದೂ ಅಲ್ಲ!

೪

ಇನ್ನು, ನಿವೇದಿತಾಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಹಾಸೂಕ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ, ಸಂದೇಶಗಳಾಗಿವೆ, ಕರೆಗಳಾಗಿವೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಕೆಲವು ಹೇಳಿಕೆಗಳು: “ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಶುದ್ಧ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ. ಯಾರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಪ್ರೇಮ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ, ತ್ಯಾಗಗಳು ನಂದಾದೀಪಗಳಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿವೆಯೋ ಅಂತಹ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ... ನಮಗೆ ಇಂದು ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಧೀರ ನುಡಿ, ಧೀರತರ ಕಾರ್ಯ. ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಏಳಿ! ಜಾಗೃತರಾಗಿ!” (೨.೬.೧೮೯೬); “ಪಾವಿತ್ರ,

ತಾಳ್ಮೆ ಮತ್ತು ದೃಢಪ್ರಯತ್ನ - ಇವು ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತವೆ.” (೪.೧೦.೧೮೯೫)

ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ನಿವೇದಿತಾಳ ಮೇಲೆ ಹೇರದೆ, ಅವಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವುದು. ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ನಂಬಿಕೆ, ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ! ಈ ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು: “ನೀನು ಸ್ವತಂತ್ರಳು, ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡು; ನಿನ್ನದೇ ಆದ ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಮಾಡು.” (೧೫.೮.೧೯೦೦); “ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ತೆರೆಯುವ ನಿನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಮುಂದೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದೆಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆಯಿದೆ.” (೪.೭.೧೮೯೬); “ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ನಮಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.” (೨೩.೭.೧೮೯೭); “ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನೀನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.” (೪.೪.೧೯೦೧)

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಬೇಕು: “ನಿನ್ನ ಶಾಲೆಗೆ ಹಣ ಒದಗಿ ಬರುವುದು. ಎಂದಿಗೂ ಅಂಜಬೇಡ.” (೨೮.೧೨.೧೮೯೯); “ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮೂಲಕ ಕೆಲವು ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗು”; “ನೀನು ನಿನ್ನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವೆ - ಅಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೆ”; “ಜಗನ್ಮಯಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು”; “ಒಳ್ಳೆಯದೋ, ಕೆಟ್ಟದ್ದೋ ನಮ್ಮ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿನಟಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ”; “ಹೆಚ್ಚು ಭಾವುಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಡೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ‘ಉಕ್ಕಿನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿ, ಹೂವಿನಷ್ಟು ಮೃದು’ - ಇದೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು.”

ಭವ್ಯಾದ್ವೈತ ಚೇತನ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ. ಅವರು ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ (೨೬.೫.೧೯೦೦) ತಮ್ಮನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪರಿ ವಿಶಿಷ್ಟ; “ಅಂಜಿಕೆಗೆ ಅಂಜಿಕೆ ನಾನು. ಭಯಕ್ಕೆ ಭಯ ನಾನು. ನಿರ್ಭೀತನೂ ನಾನು. ಆದ್ವೈತಿಯು ನಾನು. ವಿಧಿಯನ್ನಾಳುವವನು ನಾನು. ಇರುವುದನ್ನು ಅಳಿಸುವವನು ನಾನು.”

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಭಗಿನಿ ನಿವೇದಿತಾಳ ಪಾಲಿಗೆ ‘ಗುರು’ ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರು. (ತಂದೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ‘ಗುರು’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಂಟಷ್ಟೆ). ಆದರೆ ನಿವೇದಿತಾ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಅಂತರಂಗದ ಶಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ಪ್ರಾಣ ಆಗಿದ್ದರು, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ವಿವೇಕ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗಷ್ಟೆ ಪ್ರಕಟ!

ಆ ನಿವೇದಿತ ಚೇತನಕ್ಕೆ ಅನಂತ ನಮನ!

